

مقایسه اعتیاد به عشق و سازش یافتگی زناشویی در متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی*

زهرا نریمان^۱، اصغر آقایی^۲، هادی فرهادی^۳

A comparison between love addiction and marital adjustment in married people with and without extramarital relationships

Zahra Nariman¹, Asghar Aghaei², Hadi Fahadi³

چکیده

زمینه: مطالعات متعددی به بررسی عوامل خیانت و ایجاد روابط فرازناشویی و سازش یافتگی زناشویی زوجین پرداخته‌اند. اما پژوهشی که به بررسی مقایسه اعتیاد به عشق و سازش یافتگی زناشویی در متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی پرداخته باشد مغفول مانده است. **هدف:** پژوهش حاضر با هدف مقایسه اعتیاد به عشق و سازش یافتگی زناشویی در متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی انجام شد. **روش:** طرح پژوهش از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه زنان و مردان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر اصفهان در بهار ۱۳۹۷ بود که از بین آن‌ها تعداد (۵۸ مرد و ۵۰ زن دارای روابط فرازناشویی) و تعداد (۵۹ مرد و ۴۹ زن بدون رابطه فرازناشویی) به روش نمونه‌گیری دردسترس به عنوان نمونه‌های تحقیق انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از تحلیل آزمون t گروه‌های مستقل استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج تحلیل نشان داد که دو گروه متأهلین دارای روابط فرازناشویی و بدون روابط فرازناشویی در متغیرهای سازش یافتگی زناشویی و اعتیاد به عشق با هم تفاوت معنی‌داری دارند ($P < 0/05$). بدین صورت که گروه متأهلین با روابط فرازناشویی نسبت به گروه متأهلین بدون روابط فرازناشویی به شکل معناداری دارای اعتیاد به عشق بیشتر و سازش یافتگی زناشویی کمتر بودند. **نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج پژوهش حاضر، لازم است که ابتدا با استفاده از مطالعه کیفی مناسب، عوامل ایجاد کننده روابط فرازناشویی در متأهلین شناسایی و سپس با بکارگیری زوج‌درمانی، تلاش شود تا با بهبود سازش یافتگی زناشویی در این زوجین، عشق و علاقه بین آنها نیز افزایش یابد. **واژه کلیدی‌ها:** اعتیاد به عشق، سازش یافتگی زناشویی، روابط فرازناشویی

Background: Several studies have investigated the factors of infidelity and the creation of extramarital relationships and marital adjustment of couples. But research comparing addiction to marital love and marital adjustment in married couples with and without extramarital relationships has been neglected. **Objective:** The purpose of this study was to compare marital addiction and marital adjustment in married couples with and without extramarital relationships. **Method:** The research design was causal-comparative. The statistical population of the present study included all married men and women referring to Isfahan consultation centers in the spring of 2018 from whom 58 men and 50 women with extramarital relationships and 49 men and 59 women without extramarital relationship were selected as the research samples through convenient method. In order to collect data, Love Addiction Questionnaire (Paybody, 2005) and Extramarital Adjustment Questionnaire (Spiner, 1976) were used. Independent sample t-test was used in order to analyze the data. **Results:** The results of the analysis showed that two married groups with extramarital relationships and without extramarital relationships are significantly different from each other in the variables of marital adjustment and love addiction ($P < 0/05$) in a way that the married group with extramarital relationships had significantly higher degrees of love addiction and lower degrees of marital adjustment compared to the married group without extramarital relationships. **Conclusions:** According to the results of the present study, it is necessary first to identify the factors creating extramarital relationships through appropriate qualitative study and to attempt to increase love between them through applying couple therapy via improvement of marital adjustment in these couples. **Key Words:** Love addiction, marital adjustment, extramarital relationships

Corresponding Author: aghaeipsy@gmail.com

* مقاله حاضر برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول است.

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

^۱ M.A. of psychology, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran

^۲ استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran (Corresponding Author)

^۳ استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

^۳ Associate Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran

پذیرش نهایی: ۹۸/۱۰/۱۰

دریافت: ۹۸/۰۶/۱۶

مقدمه

از زندگی زناشویی و فقدان عشق و عواطف است (فینچام و مای، ۲۰۱۷). از جمله متغیرهایی که می‌تواند بر روابط زناشویی اثرگذار باشد، اعتیاد به عشق^۳ است. به این دلیل که طبق پژوهش‌های انجام شده مشخص شد اعتیاد به عشق یکی از دلایل مهم شکست‌های عاطفی و ازدواج‌های نامناسب است (سانچز و جان، ۲۰۱۹). همچنین در پژوهش شریفی، حاجی‌حیدری، خوروش و فاتحی‌زاده (۱۳۹۱) مشخص شد بین طرحواره‌های عشق و توجه روابط فرازناشویی رابطه وجود دارد. اعتیاد به عشق یعنی وجود اشتغال فکری به شکل وسواسی به یک فرد و یا رابطه است. وجه اشتراک تمام اعتیادها تلاش برای کنترل لذت و درد از طریق رهایی از سرزنش، بالا بردن تجربه خوشی و فرار از غم و درد است (فیشر، ۲۰۱۴). اعتیاد به عشق تلاشی برای ارضاء عطش زیاد فرد نسبت به احساس امنیت، هیجان، احساس دل‌بستگی، احساس توانمندی و هدف‌مند بودن است (اسکیفر، ۲۰۰۹). این در حالی است که عشق کامل باید دارای سه مؤلفه باشد: صمیمیت، شهوت و تعهد. اعتیاد به عشق با رفتارهایی مانند نگرانی، مراقبت و توجه به فرد مورد علاقه به گونه دائمی و خارج از کنترل مشخص می‌شود که می‌تواند ناشی از محرومیت هیجانی در کودکی باشد. افراد عاشق می‌توانند پریشان، غیرقابل اعتماد، غیرمنطقی یا حتی بی‌وفا باشند. هنگامی که روابط به یک انتهای ناخواسته می‌رسند، افراد احساس رنج، غم و فقدان می‌کنند. حتی ممکن است احساس افسردگی و یا طرد شدن از جامعه نیز داشته باشند که این فرآیند اعتیاد به عشق را به تصویر می‌کشد (اگلازی، ۲۰۰۷).

متغیر دیگری که می‌تواند در روابط فرازناشویی تأثیرگذار باشد، سازش‌یافتگی زناشویی^۴ است (عمرانی، جمهوری و احدی، ۱۳۹۷؛ مدرس، زاهدیان و هاشمی‌محمدآباد، ۱۳۹۳). طبق پژوهش (نامی‌پس‌ویشه و مظلومین، ۱۳۹۶) مشخص شد سازش‌یافتگی زناشویی در بین زوجین متقاضی طلاق و عادی تفاوت معناداری وجود داشت. همچنین طبق گفته‌های خدمت‌گزار، بوالهروی و کرملو (۱۳۸۷) یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم بی‌وفایی، نارضایتی و ناخشنودی از زندگی زناشویی، فقدان عشق و عواطف کاهش سازش‌یافتگی زناشویی است. سازش‌یافتگی زناشویی، نگرش مثبت و لذت‌بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط

در جامعه پایه و اساس تشکیل خانواده، ازدواج است. ازدواج بستری برای کسب حمایت‌های عاطفی، همکاری، شریک جنسی مشخص و امنیت اقتصادی است (ویلسون و همکاران، ۲۰۱۷). در تحقیقات زیادی به این موضوع پی برده‌اند که تعهد زناشویی همسران پیش‌بینی‌کننده مهم ازدواج‌های دائمی و رضایت‌بخش است (هیو، لیندزی و الیوت، ۲۰۰۷). یکی از دلایل عمده از هم پاشیده شدن ازدواج‌ها خیانت زناشویی^۱ است که در قالب روابط فرازناشویی^۲ صورت می‌گیرد (کروز، ۲۰۱۸). تجربه مجدد صمیمیت فردی و جنسی مهمترین انگیزه زن و مرد متأهلی است که به سوی روابط فرازناشویی کشیده می‌شوند (مافوسا، ماتاندوا و نیامپارو، ۲۰۱۷). هرگونه روابط جنسی یا ارتباط عاطفی خارج از چارچوب روابط زناشویی به صورت مخفیانه، که تهدیدی برای زندگی زناشویی محسوب شده، قانوناً به عنوان خیانت تعریف می‌شود. بر این اساس خیانت عبور فرد از مرز رابطه زناشویی با برقراری صمیمیت فیزیکی یا عاطفی با فردی خارج از رابطه تعریف می‌شود (فاضل‌همدانی و قربان‌جهرمی، ۱۳۹۷، امتنگا، پایفر، تانر، گیلز و مارتین، ۲۰۱۸). ۷۰ درصد زنان دارای همسر و ۴۵ درصد مردان دارای همسر از روابط فرازناشویی همسرانشان بی‌اطلاع بوده‌اند (لبرک و ویسمن، ۲۰۱۷). در دهه گذشته روابط فرازناشویی در زنان افزایش یافته است، ولی همچنان تراز آن از مردان کمتر است و در گزارش اخیر سازمان بهداشت جهانی، شمار مردانی را که در روابط فرازناشویی درگیر بوده‌اند ۷ برابر زنان ذکر شده است (استفانو و اوآلا، ۲۰۱۲). یافته‌های فتحی، فکرآزاد، غفاری، بوالهروی (۱۳۹۲) نشان می‌دهد که ۸۴ درصد کسانی که مرتکب روابط فرازناشویی شده‌اند دارای فرزند بوده و بیش از نیمی از روابط فرازناشویی در ۱۰ سال نخست زندگی مشترک آنان رخ داده بود. همچنین ۴۲ درصد روابط فرازناشویی در سنین ۲۵ تا ۴۶ سال و ۴۰ درصد در سنین ۳۶ تا ۴۵ سال رخ داده بود.

روابط فرازناشویی برای شریک زندگی آسیب دیده یک حادثه آسیب‌زا و تکان‌دهنده بین فردی است ولی متأسفانه به میزان زیادی در ازدواج‌ها رخ می‌دهد (هرتلین، وچلر و پیرسی، ۲۰۰۵). یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم روابط فرازناشویی، نارضایتی و ناخشنودی

3. Love Addiction

4. Marital Adjustment

1. Infidelity

2. extramarital relationship

زنان و مردانی که دارای رابطه فرازناشویی بوده و به این مراکز مراجعه کرده بودند، تعداد ۱۰۸ نفر به شکل دردسترس و رضایت آگاهانه و با رعایت محرمانه بودن اطلاعات انتخاب شدند (۵۸ مرد و ۵۰ زن). چنانکه با مطرح کردن موضوع پژوهش این افراد تمایل به پاسخ‌گویی به پرسشنامه‌های پژوهش را داشتند. حجم نمونه با استفاده از جدول کوهن و تعیین اندازه اثر با توجه به $a=0/05$ ، $\alpha=0/005$ ، $1-\beta=0/8$ و با توجه به اندازه اثرهای پیشینه پژوهش (کلاین، هوناکر، جوزف و سچیو، ۲۰۰۱) محاسبه شد که در هر دو گروه ۱۰۰ نفر برآورد گردید. ملاک‌های ورود به پژوهش برای این گروه شامل متأهل بودن، داشتن روابط فرازناشویی و تمایل داوطلبانه برای حضور در پژوهش بود. سپس از بین دیگر مردان و زنانی که به این مراکز مشاوره مراجعه کرده و دارای روابط فرازناشویی نبودند نیز تعداد ۱۰۸ به صورت دردسترس انتخاب شدند. این افراد به دلایل مشکلات رفتاری فرزند، مشاوره تحصیلی فرزند، داشتن اضطراب و... به مراکز مشاوره مراجعه کرده بودند. ملاک‌های ورود به پژوهش برای این گروه نیز شامل متأهل بودن، عدم داشتن روابط فرازناشویی و تمایل داوطلبانه برای حضور در پژوهش بود. علاوه بر این ملاک‌های خروج از پژوهش برای هر دو گروه شامل پاسخ‌مخدوش و یا ناقص به پرسشنامه‌های پژوهش، عدم تمایل به ادامه حضور در پژوهش و بروز حوادث پیش‌بینی نشده بود. بنابراین حجم نمونه برای هر گروه ۱۰۸ نفر در نظر گرفته شد. نتایج تحلیل‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که در گروه دارای رابطه فرازناشویی، ۴۱ نفر (معادل ۳۷/۹۶ درصد) دارای تحصیلات دیپلم، ۵۰ نفر (معادل ۴۶/۳ درصد) دارای تحصیلات فوق‌دیپلم و لیسانس و ۱۷ نفر (معادل ۱۵/۷۴ درصد) دارای تحصیلات بالاتر از لیسانس بوده‌اند. در گروه بدون رابطه فرازناشویی، ۳۸ نفر (معادل ۳۵/۱۸ درصد) دارای تحصیلات تا دیپلم، ۵۳ نفر (معادل ۴۹/۰۷ درصد) دارای تحصیلات فوق‌دیپلم و لیسانس و ۱۸ نفر (معادل ۱۶/۶۶ درصد) دارای تحصیلات بالاتر از لیسانس بوده‌اند. همچنین در گروه دارای رابطه فرازناشویی، ۱۰ نفر (معادل ۹/۳ درصد) در گروه سنی تا ۲۵ سال، ۵۱ نفر (معادل ۴۷/۲ درصد) در گروه سنی ۲۶ تا ۳۵ سال، ۳۴ نفر (معادل ۳۱/۵ درصد) در گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال و ۱۳ نفر (معادل ۱۲ درصد) در گروه سنی ۴۶ سال و بالاتر بوده‌اند. در گروه بدون رابطه فرازناشویی، ۱۰ نفر (معادل ۹/۳

زناشویی مثل ارتباط، مسائل شخصیتی، حل تعارض^۱، مسائل مالی، روابط جنسی و فرزندان دارد (چانا، ۲۰۱۶، سیرهینلیوگ، تپ و سیرهونلیوگ، ۲۰۱۷). سازش‌یافتگی زناشویی به سازش‌یافتگی کلی فرد کمک می‌کند، یعنی همسرانی که از سازش‌یافتگی زناشویی بالایی برخوردارند، حرمت‌نفس بیشتری دارند و در روابط اجتماعی سازش‌یافته‌ترند. سازش‌یافتگی زناشویی نتیجه فرآیند زناشویی و شامل عواملی مانند ابراز محبت و عشق همسران، احترام متقابل، روابط جنسی، تشابه نگرش و چگونگی ارتباط و حل مسئله است (فریرا، آنتانس، دارت و چاوز، ۲۰۱۵). از طرف دیگر سازش‌یافتگی زناشویی بر کیفیت زندگی زوجین نیز تأثیر می‌گذارد (عباسی اسفنجیر و امیری موسوی، ۱۳۹۷).

افزایش میزان روابط فرازناشویی از سال‌های اخیر، همچنین بررسی ریشه‌های طلاق نشان می‌دهد که یکی از عوامل اصلی بروز ازهم‌پاشیدگی روابط زناشویی، اختلافات زناشویی و در نتیجه طلاق در جامعه ایران، روابط فرازناشویی است. این در حالی است که پیشینه پژوهشی نشان دهنده آن بود که روابط فرازناشویی می‌تواند منجر به کاهش شدید سازش‌یافتگی زناشویی و عوامل مرتبط با عشق شود (کروز، ۲۰۱۸؛ امتنگا و همکاران، ۲۰۱۸؛ مافوسا و همکاران، ۲۰۱۷)، اما در ایران به مقایسه متغیرهای پژوهش حاضر در دو گروه متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی پرداخته نشده است. بر این اساس لازم است که به روابط فرازناشویی بیشتر توجه شود و گام‌های اساسی در جهت شناسایی عوامل تأثیرگذار در محیط خانواده و پیشگیری از آن در جامعه ایرانی برداشته شود تا بتوان در آینده شاهد کاهش میزان طلاق در جامعه بود. با توجه به آنچه که گفته شد، پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سؤال است که آیا بین اعتیاد به عشق و سازگاری زناشویی در متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی تفاوت وجود دارد؟

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع علی مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زنان و مردان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر اصفهان در بهار ۱۳۹۷ بود. شیوه نمونه‌گیری بدین صورت بود که از بین کلیه مراکز مشاوره در سطح شهر اصفهان ۲۰ مرکز به صورت دردسترس انتخاب شدند. از بین

^۱. conflict resolution

رضایت کلی در یک رابطه صمیمانه استفاده کرد. تحلیل عاملی نشان می‌دهد که این مقیاس چهار بعد را می‌سنجد که عبارتند از: رضایت زناشویی، همبستگی زناشویی، توافق زناشویی و ابراز عواطف. نمره بالای ۱۰۰ نشان‌دهنده آن است که سازش‌یافتگی خوبی بین زوجین وجود دارد و نمره پایین نشان‌دهنده سازش‌یافتگی زناشویی کمتر و عدم سازش‌یافتگی می‌باشد. اسپانیر (۱۹۷۶) اعتبار این مقیاس را در کل نمرات ۰/۹۶ برآورد کرده که نشان‌دهنده همسانی درونی قابل توجهی است. همسانی درونی، خرده مقیاس‌ها را نیز بین خوب تا عالی برآورد کرده که عبارتند از: مقیاس رضایت زناشویی ۰/۹۴، همبستگی زناشویی ۰/۸۱، توافق زناشویی ۰/۹۰ و ابراز محبت ۰/۷۳. همچنین اسپانیر قابلیت اعتماد سازه‌ای و محتوایی این مقیاس را مطلوب و مورد تأیید گزارش نمود. حسن‌شاهی، نوری و مولوی (۱۳۸۲)؛ به نقل از برازنده، صاحبی، امین‌یزدی و مهرام، (۱۳۸۵) ضریب پایایی پرسشنامه را در نمره کل ۰/۹۲، مقیاس رضایت زناشویی ۰/۹۴، همبستگی زناشویی ۰/۹۱، توافق زناشویی ۰/۹۰ و ابراز محبت ۰/۹۲ به دست آمد. برآورد آلفای کرونباخ در این پژوهش برای سازش‌یافتگی زناشویی کلی ۰/۹۵، رضایت زناشویی ۰/۹۴، همبستگی دونفری ۰/۹۱، توافق دونفری ۰/۸۸ و ابراز محبت ۰/۷۴ بود.

روند اجرای پژوهش: ابتدا از بین کلیه مراکز مشاوره در سطح شهر اصفهان ۲۰ مرکز به صورت دردسترس انتخاب شدند. از بین افرادی که به این مراکز مراجعه کردند، زنان و مردانی که دارای رابطه فرازناشویی و بدون رابطه فرازناشویی بودند، انتخاب شدند (هر گروه ۱۰۸ نفر) و بعد از کسب رضایت از آنها، پرسشنامه‌های پژوهش به آنها ارائه و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، روند تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام شد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی متغیرهای اعتیاد به عشق و سازش‌یافتگی زناشویی در دو گروه متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی در جدول ۱ ارائه شده است.

درصد) در گروه سنی تا ۲۵ سال، ۵۷ نفر (معادل ۵۲/۷۷ درصد) در گروه سنی ۲۶ تا ۳۵ سال، ۳۴ نفر (معادل ۳۱/۴۸ درصد) در گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال و ۸ نفر (معادل با ۷/۴۰ درصد) در گروه سنی ۴۶ سال و بالاتر بوده‌اند. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو سطح آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد و در سطح آمار استنباطی از آزمون شاپیرو - ویلک جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها، آزمون لوین برای بررسی برابری واریانس‌ها و همچنین از تحلیل آزمون t برای بررسی فرضیه پژوهش استفاده گردید. نتایج آماری با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-۲۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار

پرسشنامه اعتیاد به عشق^۱: این پرسشنامه توسط پی‌بادی (۲۰۰۵) برای سنجش اعتیاد به عشق ساخته شده است. این پرسشنامه شامل ۳۲ آیتم می‌باشد که هر آیتم به وسیله مقیاس درجه‌بندی طیف لیکرت ۳ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود (اکثر اوقات = نمره ۲، بعضی اوقات = نمره ۱ و تقریباً هیچگاه = نمره ۰). دامنه نمره این پرسشنامه بین صفر تا ۶۴ می‌باشد. نمره صفر تا ۱۶ به معنی این است که فرد درگیر مسئله اعتیاد به عشق نیست و هر چه نمره فرد از ۱۶ به بالا شود به معنای این است که شدت اعتیاد به عشق او بیشتر می‌شود (قائمی، ۱۳۸۸). این پرسشنامه توسط قائمی (۱۳۸۸) ترجمه و هنجاریابی شد. نتایج پژوهش قائمی (۱۳۸۸) نشان داد که این پرسشنامه دارای قابلیت اعتماد و پایایی قابل قبول است. چنانکه پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۳ و قابلیت اعتماد محتوایی آن با استفاده از نظر متخصصان ۰/۸۷ محاسبه شد که نشانگر قابلیت اعتماد محتوایی و پایایی قابل قبول در این پرسشنامه است (قائمی، ۱۳۸۸). همچنین در این پژوهش آلفای محاسبه شده در این پرسشنامه ۰/۹۲ است.

پرسشنامه سازش‌یافتگی زناشویی^۲: پرسشنامه سازش‌یافتگی زناشویی توسط اسپانیر^۳ در سال (۱۹۷۶) به منظور سنجش سازش‌یافتگی بین زن و شوهرها و یا هر دو نفری که با هم زندگی می‌کنند تنظیم شده است. این مقیاس یک ابزار ۳۲ سؤالی است. می‌توان با به دست آوردن کل نمرات، از این ابزار برای اندازه‌گیری

3. Spanier

1. Love Addiction Inventory

2. Dyadic Adjustment Scale

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیر اعتیاد به عشق و سازش‌یافتگی زناشویی و ابعاد آن (رضایت زناشویی، همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت) در دو گروه پژوهش				
متغیر	گروه دارای رابطه فرازناشویی		گروه بدون رابطه فرازناشویی	
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
اعتیاد به عشق	۳۲/۳۲	۱۰/۹۶	۱۸/۲۶	۹/۷۴
	۷۸/۸۱	۲۰/۷۶	۹۹/۱۷	۱۴/۰۸
سازش‌یافتگی زناشویی	۲۸/۴۳	۹/۸۵	۳۷/۷۹	۷/۲۲
	۱۲/۶۱	۴/۶	۱۷/۲۳	۳/۰۹
رضایت زناشویی	۳۰/۸۹	۶/۵۱	۳۳/۵۱	۵/۰۶
	۶/۸۸	۳/۰۳	۹/۶۴	۱/۹۶
همبستگی دونفری				
توافق دونفری				
ابعاد سازش‌یافتگی زناشویی				
ابراز محبت				

پارامتریک مورد سنجش قرار گرفت. بر همین اساس نتایج آزمون شاپیرو ویلک بیانگر آن بود که پیش‌فرض نرمال بودن توزیع نمونه‌ای داده‌ها در متغیرهای اعتیاد به عشق و سازش‌یافتگی زناشویی در گروه‌های در دو گروه متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی برقرار است ($p > 0/05$). همچنین پیش‌فرض همگنی واریانس نیز توسط آزمون لوین مورد سنجش قرار گرفت که نتایج آن معنادار نبود که این یافته می‌داد پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها در دو متغیر در دو گروه متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی رعایت شده است ($p > 0/05$). نتایج آزمون t گروه‌های مستقل، در جدول ۲ ارائه شده است.

چنان که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، در اعتیاد به عشق، گروه دارای رابطه فرازناشویی دارای میانگین برابر با ۳۲/۳۲ و در گروه بدون رابطه فرازناشویی میانگین اعتیاد به عشق برابر با ۱۸/۲۶ بوده است. همچنین نتایج این جدول نشان داد که سازش‌یافتگی زناشویی گروه دارای رابطه فرازناشویی دارای میانگین برابر با ۲۸/۴۳ و در گروه بدون رابطه فرازناشویی میانگین سازش‌یافتگی زناشویی برابر با ۱۲/۶۱ بوده است. طبق این یافته‌ها اعتیاد به عشق در گروه دارای رابطه فرازناشویی بیشتر از گروه بدون رابطه فرازناشویی است. همچنین سازش‌یافتگی زناشویی در گروه دارای روابط فرازناشویی از میانگین پایین‌تری نسبت به گروه بدون روابط فرازناشویی برخوردار است. قبل از ارائه نتایج تحلیل آزمون t ، پیش‌فرض‌های آزمون‌های

جدول ۲. نتایج آزمون t گروه‌های مستقل در متغیرهای اعتیاد به عشق و سازش‌یافتگی زناشویی و ابعاد آن (رضایت زناشویی، همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت)						
متغیر	شرایط آزمون	آزمون لوین		نتایج آزمون t		
		مقدار t	معداری	df	معداری	
اعتیاد به عشق	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۱/۱۳	۰/۲۹	۹/۷۲	۲۰۵	۰/۰۰۱
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			۹/۷۷	۲۰۴/۸۱	۰/۰۰۱
سازش‌یافتگی زناشویی	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۱۸/۶۳	۰/۰۰۱	-۸/۵۹	۲۰۵	۰/۰۰۱
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۸/۷۳	۱۸۹/۳۱	۰/۰۰۱
رضایت زناشویی	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۱۷/۱	۰/۰۰۱	-۹/۳۹	۲۰۵	۰/۰۰۱
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۹/۵۱	۱۹۵/۸	۰/۰۰۱
همبستگی دونفری	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۱۴/۳۸	۰/۰۰۱	-۸/۴	۲۰۵	۰/۰۰۱
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۸/۵۴	۱۸۸/۴۸	۰/۰۰۱
توافق دونفری	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۱۰/۴۶	۰/۰۰۱	-۳/۲۱	۲۰۵	۰/۰۰۲
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۳/۲۴	۱۹۹/۷۷	۰/۰۰۱
ابراز محبت	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۱۹/۴۴	۰/۰۰۱	-۷/۷	۲۰۵	۰/۰۰۱
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۷/۸۴	۱۸۵/۰۷	۰/۰۰۱

می‌کنند اگر عشق واقعی باشد، هیچ اختلافی نباید بینشان به وجود آید به دنبال عشق جدید می‌روند. این افراد همیشه تشنه محبت هستند و هرگز سیری ندارند که این همان نشانگان تحمل در اعتیاد است که آنها را روز به روز به روابط فرازنشویی بیشتر سوق می‌دهد.

یافته دوم پژوهش مبنی بر تفاوت معنادار سازش‌یافتگی زناشویی در متأهلین با و بدون روابط فرازنشویی با نتایج پژوهش چانا (۲۰۱۶)؛ سیرهنلیوگ و همکاران (۲۰۱۷) همسو بود. چنان‌که این پژوهشگران نشان داده‌اند که کاهش سازش‌یافتگی زناشویی می‌تواند زوجین را به روابط خارج از خانواده سوق داده و منجر به روابط فرازنشویی شود. علاوه بر این مدرسی و همکاران (۱۳۹۳) با بررسی سازش‌یافتگی زناشویی و کیفیت عشق در متقاضیان طلاق دارای سابقه خیانت زناشویی و فاقد خیانت زناشویی نشان دادند که سازش‌یافتگی زناشویی کیفیت رابطه و عشق میان زوجین می‌تواند خیانت زناشویی را پیش‌بینی نماید. در تبیین این یافته می‌توان گفت زوج‌هایی که از سازش‌یافتگی زناشویی پایین‌تری برخوردار بوده و هم‌مدلی کمتری را نسبت به زوج‌های سازگار نشان می‌دهند به این احساس دست پیدا می‌کنند که طرف مقابل، آنها را درک نمی‌کنند. بر این اساس فرد احساس می‌کند که برای جبران این نقیصه و برای ارضای عاطفی و روانشناختی، می‌تواند این روند را در چهارچوب خارج از ازدواج تأمین نماید. به همین علت به سمت روابط فرازنشویی گرایش پیدا می‌کند. از طرفی باید اشاره کرد وقتی زوجین در زندگی زناشویی و در حیطه‌های مختلف روابط زناشویی (مانند مذهب، روابط جنسی، سبک فرزندپروری و...) توافق نداشته باشند، نیازهای عاطفی و جنسی خود را نمی‌توانند ارضا نمایند و به علت عدم توافق در افکار، عقاید و نیازهایشان مشکلات یکدیگر را درک نمی‌کنند و به سمت روابط فرازنشویی تمایل پیدا می‌کنند.

پژوهش حاضر همانند دیگر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی نیز داشته است که بیان آنها می‌تواند کمکی باشد برای پژوهشگران بعدی که بتوانند تدابیر مؤثرتری را جهت طرح پژوهشی خود اعمال کنند. اول این که جامعه آماری پژوهش حاضر متأهلین شهر اصفهان بود که در تعمیم نتایج به علت متفاوت بودن فرهنگ شهرهای مختلف باید با احتیاط عمل کرد. از آنجا که موضوع پژوهش حاضر یکی از موضوعات بسیار چالش‌برانگیز در سطح جامعه بشمار می‌آید و به دلیل مسائل فرهنگی و اجتماعی جامعه و قوانین جامعه اسلامی از تابوهای جامعه می‌باشد، مخاطبین از ابراز واقعیت‌ها طفره رفته و به

چنان‌که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، در متغیرهای اعتیاد به عشق، سازش‌یافتگی زناشویی و ابعاد آن (رضایت زناشویی، همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت) بین گروه متأهلین با روابط فرازنشویی و گروه متأهلین بدون روابط فرازنشویی به لحاظ آماری تفاوت معنادار وجود دارد. چنان‌که یافته‌های توصیفی نیز نشان داده بودند که گروه دارای رابطه فرازنشویی نسبت به گروه بدون روابط فرازنشویی دارای اعتیاد به عشق بالاتر و سازش‌یافتگی زناشویی، رضایت زناشویی، همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت پایین‌تر بودند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه اعتیاد به عشق و سازش‌یافتگی زناشویی در متأهلین با و بدون روابط فرازنشویی صورت گرفت. نتایج تحلیل نشان داد که دو گروه متأهلین دارای روابط فرازنشویی و بدون روابط فرازنشویی در متغیرهای سازش‌یافتگی زناشویی و اعتیاد به عشق با هم تفاوت معنی‌داری دارند. یافته اول پژوهش مبنی بر تفاوت معنادار اعتیاد به عشق در متأهلین با و بدون روابط فرازنشویی با نتایج پژوهش سانچز و جان (۲۰۱۹) و فیشر (۲۰۱۴) همسو بود. چنان‌که این پژوهش‌گران در نتایج پژوهش خود نشان داده‌اند که اعتیاد به عشق یکی از دلایل مهم شکست‌های عاطفی و ازدواج‌های نامناسب بوده و می‌تواند رضایت و سازش‌یافتگی زناشویی را کاهش دهد. بر این اساس می‌توان تبیین نمود که افراد متأهل دارای اعتیاد به عشق، نمی‌توانند خود را از بستر افکار و سواستی مربوط به رابطه رها بخشند. بر این اساس آنها به دلیل گرفتار آمدن در دام افکار و سواستی مربوط به رابطه عشقی، روی به روابط فرازنشویی می‌آورند. در تبیین دیگر باید گفت که یکی از اصلی‌ترین فاکتورهای بروز اعتیاد به عشق، تلاش برای تجربه هر چه بیشتر خوشی و فرار از غم و درد است (فیشر، ۲۰۱۴). بر این اساس افراد دارای اعتیاد به عشق روی به رفتارهای اجتنابی می‌آورند. بدین صورت که با بروز کمترین مشکل در روابط زوجینی خود، تلاش می‌کنند دنبال کسب لذت از هر طریقی باشند. بر همین اساس به سمت روابط فرازنشویی سوق داده می‌شوند. علاوه بر این باید گفت افرادی که دارای اعتیاد به عشق هستند، تصور می‌کنند عشق تمام مشکلاتشان را حل خواهد کرد و عشق برای خوشبختی کافی است در نتیجه به رابطه خارج از ازدواج روی می‌آورند و بعد از مدتی با طرف مقابل نیز به مشکل خورده و به دلیل این که تصور

فتحی، منصور؛ فکر آزاد، حسین؛ غفاری، غلامرضا و بوالهروی، جعفر (۱۳۹۲). شناسایی عوامل زمینه‌ساز بی‌وفایی زناشویی مردان. *مجله رفاه اجتماعی*، ۱۳ (۵۱)، ۱۰۹-۱۳۱.

قائمی، زهرا (۱۳۸۸). بررسی تأثیر رویکرد تلفیقی ایماگوترابی و طرحواره‌درمانی بر اعتیاد به عشق و طرحواره دختران شهر اصفهان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده علوم تربیتی روانشناسی دانشگاه اصفهان.

مدرسی، فریبا؛ زاهدیان، سیدحسین و هاشمی‌محمدآباد، نذیر (۱۳۹۳). میزان سازگاری زناشویی و کیفیت عشق در متقاضیان طلاق دارای سابقه خیانت زناشویی و فاقد سابقه خیانت زناشویی. *مجله ارمغان دانش*، ۱۹ (۱)، ۸۸-۷۸.

نامی پس ویشه، حمیده و مظلومین، مهسا (۱۳۹۶). مقایسه آگاهی جنسی، رضایت جنسی و سازگاری زناشویی در مردان و زنان متقاضی طلاق در تهران. اولین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، آسیب‌شناسی روانی و تربیت، تهران، دانشگاه الزهرا.

Channa, A. (2016). Does depression conciliate in marital adjustment?. *European Psychiatry*, 33, 399-405.

Cirhinlioglu, F.G., Tepe, Y.K., Cirhinlioglu, Z. (2017). Psychological distress, self esteem and emotional dependency of married individuals as predictors of marital adjustment. *Procedia Computer Science*, 120, 164-171.

Cruz, G.V. (2018). Would Mozambican Women Really "Tolerate" Their Husbands' Extramarital Sexual Relationships as Socially Recommended?. *Sexuality & Culture*, 22(4), 1-16.

Eglacy, S.C. (2007). Pathological love: is it a new psychiatric disorder?. *Brazilian Journal of Psychiatry*, 29 (1), 55-62.

Ferreira, M., Antunes, L., Duarte, J., Chaves, C. (2015). Influence of Infertility and Fertility Adjustment on Marital Satisfaction. *Social and Behavioral Sciences*, 171, 96-103.

Fincham, F.D., May, R.W. (2017). Infidelity in romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 13, 70-74.

Fisher, H.E. (2014). Chapter 10 - The Tyranny of Love: Love Addiction—An Anthropologist's View. *Behavioral Addictions, Criteria, Evidence, and Treatment*, 12, 237-265.

Hertlein, K.M., Wetchler, J.L., Piercy, F.P. (2005). Infidelity: an overview. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 4 (2-3), 5-16.

Hui, S.K.A, Lindsey, C.R., Elliott, T.R. (2007). Church attendance and marital commitment beliefs of undergraduate women. *Journal of applied social psychology*, 37 (3), 501-514.

Kline, G., Honaker, J., Joseph, A., Scheve, k. (2001). Analyzing Incomplete Political Science Data: An Alternative Algorithm for Multiple Imputation. *American Political Science Review*, 95, 49-69.

سختی تمایل به ابراز واقعیت و پرکردن پرسشنامه می‌کردند. که همین امر ممکن است تا حدودی بر موضوع تفکیک کسانی که روابط فرازناشویی داشته‌اند و کسانی که چنین روابطی را نداشته‌اند، اثر گذاشته باشد. هر چند پژوهشگر سعی نمود با جلب اعتماد این مشکل را مرتفع نماید. یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش، تحقیقات اندکی می‌باشد که درخصوص خیانت و بررسی ابعاد آن پرداخته است، بنابراین امکان مقایسه نتایج تحقیق با سایر تحقیقات داخلی را با مشکل روبه‌رو می‌کرد. ویژگی‌های فردی، اجتماعی، فرهنگی و وضعیت اقتصادی نمونه پژوهش نیز می‌تواند از محدودیت‌های پژوهش باشد که از کنترل پژوهشگر خارج بودند. بالاخره پژوهش حاضر با محدودیت در تعمیم یافته‌ها به علت روش نمونه‌گیری (به دلیل عدم استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی) مواجه بود.

تضاد منافع: در این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

منابع

برازنده، هدی؛ صاحبی، علی؛ امین یزدی، امیر و مهرام، بهروز (۱۳۸۵).

رابطه معیارهای ارتباطی با سازگاری زناشویی. *فصلنامه روانشناسان ایرانی*، ۲ (۸)، ۳۳۱-۳۱۹.

خدمتگزار، حسین، بوالهروی، جعفر و کرملو، سمیرا (۱۳۸۷). بی‌وفایی همسران: روش‌های پیشگیری و رویارویی با بی‌وفایی. تهران: قطره.

شریفی، مرضیه؛ حاجی‌حیدری، مهناز؛ خورش، فریبرز و فاتحی‌زاده، مریم (۱۳۹۱). رابطه طرحواره‌های عشق و توجیه روابط فرازناشویی در زنان متأهل شهر اصفهان. *مجله تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۰ (۶)، ۵۳۴-۵۲۶.

عباسی اسفنجیر، علی‌اصغر و امیری موسوی، سیده سمیه (۱۳۹۷). رابطه استرس شغلی با کیفیت زندگی و سازگاری زناشویی در بین پزشکان زن شهرستان آمل. *مجله زن و جامعه*، ۹ (۳)، ۲۸۷-۲۷۱.

عمرانی، سیمین؛ جمهری، فرهاد و احدی، حسن (۱۳۹۷). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس باورهای فراشناختی با در نظر گرفتن نقش میانجی تعارض‌های زناشویی. *فصلنامه علمی پژوهشی علوم روانشناختی*، ۱۷ (۶۸)، ۵۰۸-۵۰۱.

فاضل همدانی، نغمه و قربان جهومی، رضا (۱۳۹۷). اثربخشی گروه درمان گری به روش تحلیل رفتار متقابل بر نظم جویی شناختی هیجان و صمیمیت زناشویی زنان آسیب دیده از خیانت همسر. *فصلنامه علمی پژوهشی علوم روانشناختی*، ۱۷ (۷۰)، ۷۵۳-۷۴۵.

- Labrecque, L.T., Whisman, M.A. (2017). Attitudes toward and prevalence of extramarital sex and descriptions of extramarital partners in the 21st century. *Journal of Family Psychology*, 31 (7), 952.
- Maphosa, S., Mutandwa, PH., & Nyamayaro, A. (2017). Infidelity Appetite: Psychological Factors Influencing Married Women to Engage in Extramarital Affairs. *International Journal of Innovative Research and Development*, 6 (1), 46-52.
- Mtenga, S.M., Pfeiffer, C., Tanner, M., Geubbels, E., Merten, S. (2018). Linking gender, extramarital affairs, and HIV: a mixed methods study on contextual determinants of extramarital affairs in rural Tanzania. *AIDS Research And Therapy*, 15(1), 12-19.
- Sanches, M., John, V.P. (2019). Treatment of love addiction: Current status and perspectives. *The European Journal of Psychiatry*, 33(1), 38-44.
- Schaeffer, B. (2009). *Is it love or is it addiction: the book that changed the way we think about romance and intimacy*. Simon and Schuster.
- Spanier, GB. (1976). Measuring Dyadic Adjustment: New Scales for Assessing the Quality of Marriage and Similar Dyads. *Journal of Marriage and Family*, 38(1), 15-28.
- Stefano, J.D., Oala, M. (2012). Extramarital affairs: Basic considerations and essential tasks in clinical work. *Journal of Counseling and Therapy for Couples and Families*, 16(1),13-19.
- Wilson, S.J., Jaremka, L.M., Fagundes, C.P., Andridge, R., J., Habash, D., Belury, M.A., Kiecolt-Glaser, J.K. (2017). Shortened sleep fuels inflammatory responses to marital conflict: Emotion regulation matters. *Psychoneuroendocrinology*, 79, 74-83.